

הַלְבוֹת בָּלִים פֶּרֶק בּו

א. שְׁלוֹשׁ תְּבוֹת הֵן: תְּבָה שֶׁפִּתְחָהּ מִצְדָּה, טְמֵאָה מִדֶּרֶס; פִּתְחָהּ מִלְמַעְלָה, טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְהִבָּאָה בַּמָּדָה, טְהוּרָה מִכָּלֹם.

ב. שְׁלוֹשׁ עֲרֻבוֹת הֵן: עֲרֻבָה מִשְׁנֵי לוּגִין וְעַד תְּשַׁעַת קִבִּין שְׁנִסְדָּקָה, טְמֵאָה מִדֶּרֶס; וְשִׁלְמָה, טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְהִבָּאָה בַּמָּדָה, טְהוּרָה מִכָּלֹם.

ג. שְׁלוֹשׁ עֲגָלוֹת הֵן: הָעֲשׂוּיָה כִּקְתָּדָרָה, טְמֵאָה מִדֶּרֶס; וְהָעֲשׂוּיָה כַּמָּטָה, טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְשִׁלְאַבָּנִים, טְהוּרָה מִכָּלֹם.

ד. שְׁלוֹשָׁה תְּרִיסִין הֵן: תְּרִיס הַכַּפּוֹף, טְמֵא מִדֶּרֶס; וְשִׁמְשֻׁחִין בּוֹ בְּקִמְפוֹן, טְמֵא טְמֵא מֵת; וְדִיצַת הָעֲרֻבִיִּים, טְהוּרָה מִכָּלֹם לְפִי שֶׁהִיא עֲשׂוּיָה לְצוּרָה בִּלְבָד, וְאֵינָה מִמֶּשֶׁשְׁמֵי אָדָם, וְכָל כָּלִי שֶׁאֵינוֹ מִמֶּשֶׁשְׁמֵי אָדָם, אֵינוֹ מְקַבֵּל טְמֵאָה כָּל עֵיקָר.

ה. שְׁלוֹשָׁה תְּרַבּוּסִין שֶׁלְעוֹר הֵן: שְׁלִסְפָּרִים, טְמֵא מִדֶּרֶס; וְשִׁאוּכָלִין עָלָיו, טְמֵא טְמֵא מֵת; וְשִׁשׁוּטָחִין עָלָיו אֶת הַיִּזְיָתִים, טְהוּר מִכָּלֹם לְפִי שֶׁאֵינוֹ מִמֶּשֶׁשְׁמֵי אָדָם.

ו. שְׁלוֹשׁ בְּסִיסוֹת הֵן: שְׁלִפְנֵי הַמָּטָה וְשְׁלִפְנֵי הַסּוּפָרִים, טְמֵא מִדֶּרֶס; וְשִׁלְשָׁלֶחָן, טְמֵא טְמֵא מֵת; וְשִׁלְמַגְדָּל, טְהוּר מִכָּלֹם לְפִי שֶׁהוּא כַּמְקַצֵּת הַמַּגְדָּל, וְצוּרְתוֹ מוֹכַחַת עָלָיו.

ז. שְׁלוֹשׁ פִּנְקִסוֹת הֵן: הָאֶפִּיפִירִין שֶׁמְנִיחִין עָלָיו הַסּוּפָרִים, טְמֵא מִדֶּרֶס; וְשִׁישׁ בּוֹ בֵּית קִבּוּל שְׁעוּהָ, טְמֵא טְמֵא מֵת; וְחִלְקָהּ, טְהוּרָה מִכָּלֹם לְפִי שֶׁאֵין עָלָיו צוּרַת כָּלִי, וְאֵינוֹ רָאוּי לְמִדֶּרֶס.

ח. שְׁלוֹשׁ מִטּוֹת הֵן: הָעֲשׂוּיָה לְשִׁכִּיבָה, טְמֵאָה מִדֶּרֶס; וְשִׁלְזָגִין שְׁנוֹתָנִין בָּהּ כָּלִי זְכוּכִית, טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְשִׁלְסָרְגִין שֶׁמְסָרְגִין עָלֶיהָ אֶת הַסִּבְכוֹת, טְהוּרָה מִכָּלֹם לְפִי שֶׁאֵינָה מִמֶּשֶׁשְׁמֵי אָדָם.

ט. שְׁלוֹשׁ מִשְׁפָּלוֹת הֵן: שְׁלִזְבָּל, טְמֵאָה מִדֶּרֶס; שְׁלִתְבָּן, טְמֵאָה טְמֵא מֵת; וְהַפְּחָצֵל שֶׁלְגַמְלִים, טְהוּר מִכָּלֹם לְפִי שֶׁהַחֲבָלִים שָׁלוּ קָשִׁים בְּיֹתֵר וְעֵבִים וְאֵינוֹ רָאוּי לִישֵׁב עָלָיו, וְעֵינֵי הַסִּבְכָּה רַחֲבִים הֵרֵבָה וְאֵינוֹ רָאוּי לְקַבֵּל תֵּבָן וְכִיוּצָא בּוֹ, וְנִמְצָא שֶׁאֵין עָלָיו תּוֹרַת כָּלִי, אֶלָּא חֲבָלִים בִּלְבָד.

י. שְׁלוֹשָׁה מִפְּצִין הֵן: הָעֲשׂוּי לִישִׁיבָה, טְמֵא מִדֶּרֶס; וְשִׁלְצַבְעִין שֶׁמְנִיחִין בּוֹ אֶת הַכֵּלִים, טְמֵא טְמֵא מֵת; וְשִׁלְגָתוֹת שְׁנוֹתָנִין עָלָיו עֲנָבִים וּמַחֲפִין בּוֹ, טְהוּר מִכָּלֹם שֶׁאֵינָן מִמֶּשֶׁשְׁמֵי אָדָם.

יא. שְׁלוֹשָׁה חֲמָתוֹת הֵן וְשִׁלּוּשָׁה תְּרַמְלִין הֵן: הַמְּקַבְּלִין כְּשֶׁעוֹר, טְמֵאִין מִדֶּרֶס; וְכַמָּה שְׁעוֹרֵן הַחֲמָת אַרְבַּעַת קִבִּין, וְהַתְּרַמֵּל חֲמֵשֶׁת קִבִּין. וְשֶׁאֵינָן מְקַבְּלִין כְּשֶׁעוֹר, טְמֵאִין טְמֵא מֵת; וְשִׁלְעוֹר הַדָּג, טְהוּרוֹת מִכָּלֹם.

יב. שְׁלוֹשָׁה עוֹרוֹת הֵן: הָעֲשׂוּי לְשִׁטִּיחַ, טְמֵא מִדֶּרֶס; וְהָעֲשׂוּי לְתַכְרִיף, טְמֵא טְמֵא מֵת; וְשִׁלְרָצוּעוֹת וְשִׁלְסַנְדָּלִין, טְהוּר מִכָּלֹם לְפִי שֶׁאֵין עָלָיו צוּרַת כָּלִי.

יג. שְׁלוֹשָׁה סְדִינִין הֵן: הָעֲשׂוּי לְשִׁכִּיבָה, טְמֵא מִדֶּרֶס; וְהָעֲשׂוּי לְפָרֶכֶת, טְמֵא טְמֵא מֵת; וְשִׁלְצוּרוֹת שְׁעוֹשִׁין אוֹתוֹ כְּדִי שִׁיתְלַמֵּד מִמֶּנּוּ הָרוֹקֵם, טְהוּר מִכָּלֹם לְפִי שֶׁאֵינָן מִמֶּשֶׁשְׁמֵי אָדָם.

יד. שְׁלוֹשׁ מְטַפְּחוֹת הֵן: שְׁלִידִים, טְמֵאָה מִדֶּרֶס; וְשִׁלְסָפָרִים,

טמאה טמא מת; ושלתכריכי המת ושלנבלי בני לוי, טהורה מכלום לפי שאינן ממשימי אדם.

זו. עור העשוי כמו יד שמכניסין בו היד והאצבעות מפני הצנה וכיוצא בהן, והוא הנקרא פרקלים; ושלוש פרקלימין הן: שלצדי חיה ועוף, טמא מדרס שהרי נשען עליו; ושלחגבים, טמא טמא מת מפני שנותנין בו את החגבים; ושלקיצין שמקיצין בו הפרות, טהור מכלום לפי שאינו ממשימי אדם.

זו. שלוש סבכות הן: שלילדה, טמאה מדרס; ושלזקנה, טמאה טמא מת; ושעושין לצחק בה לשותי שכר, טהורה מכלום לפי שאינה ממשימי אדם.

יו. שלושה סנדלין הן: שלאדם, טמא מדרס; שלמתכת ושלבהמה, טמא טמא מת; שלשעם ושלצפירה, טהור מכלום.

יח. כללו שלדבר: כל כלי שאינו ראוי למשכב או למרכב, או שהוא ראוי ולא נעשה לכך אלא למלאכה אחרת הרי הוא טהור מן המדרס. נעשה למלאכה אחרת ומשמש עמה את הישיבה, כגון הטלית והרדיד מטמא במדרס; וכל המטמא במדרס, מטמא במת. ויש שמטמא במת ואינו מטמא במדרס, כמו שבארנו. וכל המטמא במת מטמא בשאר אבות הטמאות, בין אבות שלתורה בין שלדבריהם; ומטמא במשקין.

יט. שלוש קפות הן: מהוהה שטליה על הבריאה, הולכין אחר הבריאה; קטנה על הגדולה, הולכין אחר הגדולה. היו שוות, הולכין אחר הפנימית; פיצד הולכין אחריה שאם נקבה במוציא רמון, שתייהן טהורות.

הלכות פלים פּרָק כח

א. כל הפלים שיש להן בית קבול, שנטמאו אחוריהן במשקין לא נטמא תוכן לתרומה, ולא הגניהן, ולא אזניהן, ולא ידיהן, ולא מקום האצבע השוקע בשפת הפלי; נטמא תוכו שלפלי, נטמאו כלן. נפלו משקין טמאין על כני הפלים, או על הגניהן, או על אזניהן, או על ידות הפלים המקבלין הרי זה מנגבן, וטהורין: ואפלו אחורי הפלי כלו, לא נטמאו.

ב. אחד פלי השק, כגון השקין והמרצופין, או פלי העור, כגון הפרים והכסתות, ואחד פלי העץ, אפלו קפות ומשפלות אם נטמאו אחוריהן במשקין, לא נטמא תוכן.

ג. פשוטי פלי שטף שאינן ראויין למדרס, כגון השלחן וטבלה שאין לה דפן הואיל ואין מקבלין טמאה מן התורה אם נטמאו אחוריהן במשקין, לא נטמא תוכן.

ד. אבל פשוטי פלי שטף הראויין למדרס כגון המטה, והעור שישנים עליו, והכסא, וכיוצא בהן אין להם אחורים ותוך; אלא בין שנגעו משקין בהן מתוכן, או מאחוריהן נטמא הפלי כלו.

ה. וכן מדות יין ושמן, וזומי לסטרה, ומסננת שלחרדל, ומשמרת שליוין אין להן אחורים ותוך; אלא אם נפלו משקין על מקצתן, נטמאו כלן כמו הבגדים.

ו. המרדע, והוא המלמד יש לשני קצותיו אחרים ותוך. כיצד: נפלו משקין על החרחור לא נטמא מן העץ הסמוך לחרחור אלא שבעה טפחים בלבד, ושאר העץ טהור; וכן אם נפלו משקין על הדרבן, לא נטמא אלא ארבעה טפחים הסמוכין לדרבן. נפלו חוץ לשבעה, וחוץ לארבעה הרי זה ככלי קבול שנגעו משקין באחוריו, ולא נטמא אלא ממקום מגעו ולחוץ.

ז. פיס בתוך פיס, שננטמא אחד מהן במשקין לא נטמא חברו. במה דברים אמורים, בשהיו שפתותיהן שווין. אבל אם היה החיצון עודף, ונטמא הפנימי נטמא החיצון; נטמא החיצון, לא נטמא הפנימי. ובשרץ בין כף ובין כף אם נטמא אחד מהן, לא נטמא חברו.

ח. החוקק רבע וחצי רבע בעץ אחד, ונטמא אחד מהן במשקין לא נטמא השני, אף על פי שהן עץ אחד. כיצד: נגעו משקין טמאין בתוך הרבע ואחוריו טמאין, וחצי הרבע ואחוריו טהור; נגע בחצי הרבע מתוכו חצי הרבע ואחוריו טמאין, והרבע ואחוריו טהורין. וכשהוא מטביל, מטביל את הכל. נטמאו אחורי הרבע, או אחורי חצי הרבע במשקין הרי אחורי הכלי טמא, שאין חולקין את האחרים.

ט. קמקמוס שהיו אחוריו טמאין, והיה מרתית אין חוששין שמה יצאו משקין מתוכו ונגעו באחוריו וחזרו לתוכו, אלא הרי המשקין שבתוכו טהורין לתרומה.

הלכות מקוות

מצות עשה אחת, והיא שיטבל כל טמא במי מקוה ואחר כך יטהר. ובאור מצוה זו בפרקים אלו.

הלכות מקוות פרק א

א. כל הטמאים בין אדם, בין כלים, בין שננטמאו בטמאה חמורה שלתורה, בין שננטמאו בטמאות שלדבריהם אין להן טהרה, אלא בטבילה במים הנקוים בקרקע.

ב. כל מקום שנאמר בתורה רחיצת בשר וכבוס בגדים מן הטמאות, אינו אלא טבילת כל הגוף במקוה; וזה שנאמר בזב "וידינו לא-שטף במים" (ויקרא טו,יא), כלומר שיטבל כל גופו. והוא הדין לשאר הטמאים שאם טבל כלו חוץ מראש אצבעו הקטנה, עדין הוא בטמאתו. וכל הדברים האלה אף על פי שהן מפני השמועה, הרי נאמר "במים יובא וטמא עד-הערב, וטהר" (ויקרא יא,לב): בנין אב לכל הטמאים, שיבואו במים.

ג. כל הכלים שננטמאו יש להן טהרה במקוה, חוץ מפלי חרס וכלי זכוכית; וכן המפץ. וכלי חרס, נאמר בו "ואתו תשברו" (ויקרא יא,לב) אין לו טהרה אלא שבירה. אפלו חברו בקרקע, ואפלו קבעו במסמר, ואפלו מלאהו סיד או גבסים הרי הוא

כמות שהיה, עד שישבר. וכלי זכויות, ככלי חרס עשו אותן בדבר זה.

ד. המפץ אינו בכלל הכלים המקבלין שאר כל הטמאות: לפי שאינו כלי קבול, אינו בכלל כלי עץ האמורים בתורה; והואיל והוא ראוי למשכב, נתרבה לטמאת מדרס בלבד דין תורה; וכיון שאין לו טמאה ולא טהרה בפרוש, ונתרבה לטמאה לא יתרבה לטהר במקוה, שאין מטהר במקוה אלא הכלים האמורים בתורה. ואין למפץ טהרה אלא קריעתו, עד שישאר פחות מששה על ששה טפחים.

ה. הזב אין לו טהרה אלא במעין, שהרי נאמר בו "במים חיים" (ויקרא טו, יג); אבל הזבה ושאר הטמאים, בין אדם בין כלים טובלין אף במקוה.

ו. כל חיבי טבילות, טבילתן ביום חוץ מנדה ויולדת, שטבילתן בלילה כמו שבארנו בענין נדה. ובעל קרי טובל והולך כל היום כלו, מתחלת הלילה שנאמר "והיה לפנות-ערב, ירחץ במים" (דברים כג, יב), שטובל והולך מתחלת הלילה עד הערב שמש.

ז. כל הטובל צריך שיטבל כל גופו כשהוא ערם, בבית אחת. ואם היה בעל שער, יטביל כל שער ראשו; והרי הוא כגופו, דין תורה. וכל הטמאים שטבלו בבגדיהם, עלתה להן טבילה מפני שהמים באין בהן, אינן חוצצין. וכן הנדה שטבלה בבגדיה, מתרת לבעלה.

ח. כל הטובל צריך להתכונן לטבילה; ואם לא נתכונן, עלתה לו טבילה לחלין. אפלו נדה שטבלה בלא כונה, כגון שנפלה לתוך המים או ירדה להקר הרי זו מתרת לבעלה; אבל לתרומה וקדשים אינה טהורה, עד שתטבל בכונה.

ט. הכופת ידיו ורגליו, וישב לו באמת המים אם נכנסו מים דרך כלו, טהור. הקופץ לתוך המקוה, הרי זה מגנה. והטובל פעמים במקוה, הרי זה מגנה. והאומר לחברו כבש ידך עלי במקוה, הרי זה מגנה.

י. בית הסתרים ובית הקמטים, אינן צריכין שיכבאו בהן המים: שנאמר "וידינו לא-שטף במים" (ויקרא טו, יא), אברים הנראים בלבד. ואף על פי כן צריכין להיות ראויין שיכבאו בהן המים, ולא יהיה בהן דבר חוצץ. לפיכך אמרו חכמים לעולם ילמד אדם בתוך ביתו, שתהיה אשה מדיחה קמטיה במים ואחר כך תטבל. האשה טובלת כדרך גדילתה כאורגת, וכמניקה את בנה.

יא. אשה אינה טובלת בנמל, מפני שמתבישת מבני אדם ואינה טובלת כהגן; ואם הקיף לה מפץ וכיוצא בו כדי להצניעה, טובלת בנמל. ולא תטבל על גבי כלי חרס או סל וכיוצא בהן, מפני שהיא מפחדת ולא תעלה לה טבילה.

יב. אחד האדם ואחד הכלים, לא יהיה דבר חוצץ בינם לבין המים: כגון שהיה בצק או טיט מדבק על בשר האדם, או על גוף הכלי הרי זה טמא כשהיה, ולא עלתה להן טבילה.

יג. דבר תורה: אם היה דבר החוצץ חופה את רב האדם, או רב הכלי לא עלתה להן טבילה. והוא שיהיה האדם מקפיד עליו, ורוצה להעבירו; אבל אם אינו מקפיד עליו, ולא שם אותו על

לֵב בֵּין עֶבֶר בֵּין לֹא עֶבֶר אֵינוֹ חוֹצֵץ, וְאֵף עַל פִּי שֶׁהוּא חוֹפֶה
אֶת רַבּוֹ. וְכֵן אִם הָיָה חוֹפֶה מֵעוּטוֹ אֵינוֹ חוֹצֵץ, אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא
מִקְפִּיד עָלָיו.

יד. מְדַבְּרֵי סוּפְרִים: שְׁכָל דְּבַר הַחוֹצֵץ אִם הָיָה מִקְפִּיד עָלָיו לֹא
עֲלָתָה לּוֹ טְבִילָה, אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא עַל מַעוּטוֹ; גִּזְרָה, מַשּׁוּם רַבּוֹ.
וְכָל דְּבַר הַחוֹצֵץ אִם הָיָה חוֹפֶה אֶת רַבּוֹ לֹא עֲלָתָה לּוֹ טְבִילָה,
אֵף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מִקְפִּיד עָלָיו; גִּזְרָה, מַשּׁוּם רַבּוֹ הַמִּקְפִּיד עָלָיו.

טו. נִמְצְאָתָ אוֹמֵר שָׁאִם הָיָה עַל בֶּשֶׁר הָאָדָם אוֹ עַל גּוֹף הַכְּלִי
דְּבַר מְדַבְּרִים הַחוֹצֵצִין, כְּגוֹן בָּצֵק וְזֶפֶת וְכִיּוֹצֵא בָהֶן אִפְלוּ טָפָה
כַּחֲרָדֵל, וְהוּא מִקְפִּיד עָלֶיהָ לֹא עֲלָתָה לּוֹ טְבִילָה; וְאִם אֵינוֹ
מִקְפִּיד עָלֶיהָ עֲלָתָה לּוֹ טְבִילָה, אֲלֵא אִם כֵּן הָיָה חוֹפֶה אֶת רַב
הַכְּלִי אוֹ רַב הָאָדָם כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.